

Neem emoties serieus bij risicobeoordelingen

Sabine Roeser

Emoties kunnen ons namelijk een beter wereldbeeld bieden. Dat stelt Sabine Roeser van de sectie filosofie van TBM. Zij doet onderzoek naar de rol van emoties bij het beoordelen van de risico's van technologie-toepassingen. Voor dit onderzoek heeft ze een Veni-beurs van NWO binnengehaald.

Roeser kwam via een omweg bij de filosofie terecht.

Na haar middelbare school doorliep ze eerst de kunstacademie in Maastricht. Toen bleek dat betaald werk in de kunstsector toch wel erg lastig was, besloot ze filosofie en politicologie te gaan studeren aan de Universiteit van Amsterdam. Vervolgens deed ze promotieonderzoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Tijdens het schrijven van haar proefschrift zag ze een vacature voor een universitair docent bij de faculteit TBM.

Objectieve waarheden

"Voor mijn promotie heb ik onderzoek gedaan naar de rol van morele intuïtie en emoties. In mijn proefschrift verdedig ik dat we emoties nodig hebben om objectieve waarheden te zien. Aangezien dit onderwerp me niet losliet, heb ik toen ik hier werkte een aanvraag bij NWO ingediend voor vervolgonderzoek. De eerste keer werd mijn aanvraag afgewezen. Het jaar daarop heb ik mijn onderzoeksvoorstel grondig herschreven en werd de beurs toegekend. Daarmee had ik een budget om onderzoek te doen naar de rol van emoties bij het beoordelen van technologische risico's."

Moreel aanvaardbaar

"Mijn stelling is dat je emoties nodig hebt om te kunnen inschatten of een risico moreel aanvaardbaar is. De ratio alleen is daarvoor niet genoeg. Zo is angst vaak een goede raadgever. Als mensen ergens bang voor zijn - en dan heb ik het niet over de angst voor een klein spinnetje maar bijvoorbeeld over de angst voor kernenergie - dan is het misschien wel echt gevaarlijk. Emoties zijn niet een toevallig bijverschijnsel. Ze hebben wel degelijk een universeel karakter en geven ons beter zicht op de wereld."

Getalsmatig

"Ik vind dan ook dat wetenschappers emoties serieus moeten nemen en zich moeten afvragen waarom mensen bijvoorbeeld ergens bang voor zijn. Tot nu toe doen ze dat zelden. Meestal grijpen wetenschappers terug op kostenbaten-benaderingen of kwantitatieve methoden waarbij een risico een puur getalsmatig iets is, te weten de kans op een ongewenste gebeurtenis vermenigvuldigd met het gevolg daarvan. Dat zie je bijvoorbeeld bij de discussie over kernenergie. Burgers uiten bijvoorbeeld hun angst door te wijzen op de catastrofale gevolgen van een meltdown, waarop de experts dan reageren met de mededeling dat de kans daarop heel klein is."

Rijker

"De kwantitatieve risicobenadering van experts sluit niet aan bij de veel rijkere risicobeleving van burgers. Bij de beoordeling van risico's nemen burgers namelijk ook kwalitatieve aspecten mee. Juist op dat vlak zijn emoties heel waardevol omdat ze een afspiegeling zijn van ethische en morele waarden. Daarmee zijn emoties overigens niet 'heilig'. Een emotie kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van gebrek aan informatie. In een debat krijg je dat vanzelf boven water."